

Лис Ю.С. КОНЦІПЦІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ В СИСТЕМІ «ЛЮДИНА-МАШИНА-ВИРОБНИЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ»

Міжнародний стандарт OHSAS 18001 передбачає необхідність ідентифікації, оцінки та розробки заходів щодо усунення або зменшення ризику на кожному робочому місці [1]. Тому сучасна система управління охороною праці повинна враховувати ідентифікацію небезпек і оцінку ризику, моніторинг рівня ризику та визначення неприпустимого ризику [2].

Відповідно до державного стандарту ДСТУ 2293-99 ризик трактується як ймовірність заподіяння шкоди з урахуванням її тяжкості.

Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2010 ризик визначає як комбінацію вірогідності виникнення небезпечної події, або існування загрози виникнення такої події серйозності травми, або погіршення здоров'я в результаті цієї події або загрози виникнення такої події. Всі визначення зводяться до того, що ризики формуються двома величинами - ймовірністю негативної події та розміром збитку від неї.

З позиції охорони праці ризик на виробництві оцінюють як ймовірність прояву небезпечних чинників системи «людина-машина-середовище», які впливають на рівень безпеки.

В даний час існують наступні концепції аналізу ризику: технічна (аналіз відносних частот виникнення надзвичайних ситуацій); економічна (аналіз ризику розглядається як частина більш загального витратно-прибуткового дослідження); психологічна (концентрується навколо досліджень міжособових переваг); соціальна (заснована на соціальній інтерпретації небажаних наслідків з урахуванням групових цінностей та інтересів).

В рамках технічної концепції після ідентифікації ризиків необхідно оцінити їх рівень і наслідки, тобто ймовірність відповідних подій і пов'язаний з ними потенційний збиток. Для цього використовують методи оцінки ризику, а саме, феноменологічні, детерміновані та ймовірнісні. На стадії ідентифікації небезпек можливо використовувати методи [3]: аналіз небезпек і працездатності; аналіз виду та наслідків відмов; кількісний аналіз виду, наслідків і критичності відмови; аналіз дерева відмов; аналіз дерева подій. Для оцінки професійних ризиків на робочих місцях - класична методика (Британський стандарт BS8800), граф оцінки ризику, Risk score, Risk assessment, методика визначення втрат. Серед кількісних методів оцінки ризику також можна виділити метод оцінки ризиків на основі матриці «ймовірність-шкода» або «ймовірність – наслідки», метод вербальних функцій, оцінки ризиків на основі ступеня виконання вимог безпеки, оцінки ризиків на основі системи Елмері, оцінки ризиків на основі ранжування рівня вимог (індекс ОВР), оцінки ступеня професійного ризику виробництва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги: (OHSAS 18001:2007, IDT): ДСТУ OHSAS 18001:2010-[Чинний від 2011-01-01]. - К.: Держспоживстандарт України, 2011.-20с.- (Національний стандарт України).
2. Рекомендації щодо підвищення ефективності управління ризиками виникнення нещасних випадків та професійних захворювань на рівні підприємства, галузі, держави.-К.:Основа,2004.-15с.
3. Опыт разработки и внедрения системы управления охраной труда по требованиям OHSAS 18001.-К.:Академія якості,2003.